

***Työmarkkinatuelta ansiotyöhön: vaikutukset
valtion ja kuntien tuloihin ja menoihin***

Esko Mustonen – Heikki Viitamäki

Helsinki 2004

Saatteeksi

Muistio on tehty hallituksen työllisyysohjelman toimeksiannosta. Kiitämme työministeriön ja valtiovarainministeriön virkamiehiä sekä Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen tutkijoita mielenkiintoisista kommentteista.

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Laskentaperiaatteet	2
3 Vertailulaskelmat	6
4 Yhteenveto	11
Lähteet	13
Liitteet	14

1 Johdanto

Tässä selvityksessä arvioidaan, miten julkisen sektorin rahoitusasema muuttuu, kun työmarkkinatuella siirrytään palkkatyöhön. Julkisen sektorin määrittely poikkeaa hieman kansantalouden tilinpidon mukaisesta julkisyhteisön käsitteestä. Tämä johtuu siitä, että laskelmien tarkoituksena on arvioida rahoitusaseman muutoksia sellaisissa yhteisöissä, joille tilitetään palkkojen perusteella maksettavat verot ja lakisääteisten maksut. Näin määriteltyyn julkiseen sektoriin kuuluvat: valtio, kunnat, seurakunnat ja muut julkisyhteisöt.

Keskeinen tarkastelun kohde raportissa on valtion ja kuntien rahoitusaseman muutokset. Muille julkisyhteisöille maksetut vakuutusmaksut on tässä yhteydessä arvioitu sosiaalivakuutussektorin tuloksi. Tältä osin vaikutukset eivät ole yksiselitteisiä. Esimerkiksi työeläkemaksujen osalta kokonaisvaikutukset ovat riippuvaisia mm. työllistyvien tulotasosta, heille maksettavista eläkkeistä, näistä eläkkeistä maksetuista veroista ja eläkkeensaajien etuuksista.

Vaikutusarviot perustuvat ns. esimerkkilaskelmiin, jotka soveltuvat vero- ja etuusjärjestelmien rakenteiden tarkasteluun. Laskentaoletukset on pyritty valitsemaan siten, että tulokset kuvaavat ”keskimääräisiä” tapauksia eivätkä esim. jonkin alueen tai perhetyypin tilannetta. Arviointi kattaa ainoastaan välittömät taloudelliset vaikutukset vuoden 2004 perusteiden laskettuna.

Laskelmat on tehty eripituisilla työjaksoilla ja eri palkkatasoilla. Lisäksi on tarkasteltu tilanteita, joissa työtön työllistyy yksityiselle tai julkiselle sektoreille. Erilaisten tilanteiden vertailu on koettu tarpeelliseksi, jotta työmarkkinatuella työllistyvien keskeiset vaikutukset julkisen sektorin rahoitusasemaan voidaan luotettavasti todentaa. Tulosten vertailun helpottamiseksi laskentatulokset on esitetty koko raportissa samanmuotoisina taulukkoina.

2 Laskentaperiaatteet

Esimerkkitapaukset on valittu siten, että tarkastelun kannalta keskeiset tyyppitaloudet tulevat otetuksi huomioon. Kun työmarkkinatuen saajia kotitaloustyypeittäin ei ole suoraan saatavissa Kansaneläkelaitoksen rekistereistä, nämä tiedot on poimittu vuoden 2001¹ tulonjakotilaston palveluaineistosta (taulukko 1).

Taulukko 1: Työmarkkinatuen saajat vuonna 2001 (tulonjakotilasto)².

Kotitaloustyyppi	Lkm	%
Yksin asuvat	83 000	31,3
Yksi aikuinen, lapsia	14 400	5,4
Vähintään 2 aikuista, ei lapsia	99 200	37,4
Vähintään 2 aikuista, lapsia	68 800	25,9
- joista lapsia=1	30 100	11,3
Yhteensä	265 400	100,0

Suurimmat yksittäiset tuensaajaryhmät ovat vähintään kahden aikuisen lapsettomat perheet (37 % kaikista tuensaajista), yksin asuvat henkilöt (31 %) sekä vähintään kahden aikuisen lapsiperheet (26 %). Yksinhuoltajien osuus oli vain 5 %. Lapsiperheistä lukumääräisesti eniten työmarkkinatukea maksettiin yhden lapsen kotitalouksille. Kansaneläkelaitoksen vuoden 2001 vuosikirjan mukaan työmarkkinatuen saajista noin 80 % sai täysimääräistä tukea ja lapsiperheitä tuensaajista oli noin kolmannes.

Tarkasteltaviksi kotitaloustyypeiksi on valittu a) yksin asuva henkilö, b) kaksi aikuista ilman lapsia, c) kaksi aikuista, joilla on yksi alle kouluikäinen lapsi sekä d) yksinhuoltaja, jolla on alle kouluikäinen lapsi. Nämä perhetyypit eivät vastaa täysin edellä kuvattua luokittelua johtuen siitä, että esitettävien tapausten lukumäärää on jouduttu rajoittamaan. Tyypillisimmät työmarkkinatuen saajat ovat kuitenkin tarkastelussa mukana ja siten, että myös lapsiperheiden vaikutukset tulevat selkeästi esille.

Työssäolajaksojen keston vaikutuksia arvioidaan olettamalla työttömän työllistyvän vuoden aikana kokoaikaiseen työhön 3, 6, 9 tai 12 kuukaudeksi. Vertaamalla henkilön maksamien verojen ja veronluonteisten maksujen sekä tulonsiirtojen ja palvelumaksujen muutoksia voidaan arvioida, kuinka eripituiset työssäolajakset vaikuttavat julkisen sektorin nettotuloihin.

Työllistyvien kuukausipalkan arvioimiseksi on ensin laskettu kokoaikatyössä olevien keskipalkka (2400 €/kk)³. Tämä on todennäköisesti kuitenkin liian suuri

¹ Esim. vuoden 2000 tulonjakotilastossa tuensaajien suhteelliset osuudet ovat lähes samat.

² Tilastokeskuksen tulonjakotilaston mukaan työmarkkinatuen saajia on ollut vuoden 2001 aikana yhteensä 265400 kun Kelan rekisteritietojen mukaan tuensaajia oli 271378.

useimmille työmarkkinatuelta työllistyville. Laskelmissa onkin pääosin oletettu työllistyvän kuukausipalkan olevan vain 70 % keskipalkasta. Vuosituloa laskettaessa lomarahana osuudeksi on oletettu 50 % kuukausipalkasta, jolloin kuukaudessa kertyvä lomараha on noin 4,2 % kuukausipalkasta.

Työmarkkinatuen määrät lapsikorotuksineen ovat taulukon 2 mukaisia. Veronalainen tulo muodostuu palkan ja työmarkkinatuen yhteismäärästä.

Taulukko 2: Työmarkkinatuki vuonna 2004.

Työmarkkinatuki	€/pv	€/kk
Ei lapsia	23,16	497,94
Yksi lapsi	27,55	592,33
- josta lapsikorotuksen osuus	4,39	94,39
Kaksi lasta	29,60	636,40
- josta lapsikorotuksen osuus	6,44	138,46
Kolme lasta	31,47	676,61
- josta lapsikorotuksen osuus	8,31	178,67

Tuloverot ja veronluonteiset maksut on laskettu ottaen huomioon ainoastaan viiran puolesta tehtävät vähennykset ja käyttämällä keskimääräisiä kunnallis- ja kirkollisveroprosentteja. Tuloverotukseen vaikuttavia erilaisia yksilöllisiä tekijöitä ei ole otettu huomioon (esim. kotipaikka, työmatkat, yksilölliset vakuutusmaksut ym.).

Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut on arvioitu keskimääräisten maksuprosenttien mukaisina. Vuonna 2004 nämä maksut ovat yhteensä 23,75 % (yksityinen työnantaja), 28,85 % (valtio) ja 30,35 % (kunta).

Yleinen asumistuki on laskettu kolmannen kuntaryhmän mukaisesti, mihin kuuluvat asumistukiasetuksessa erikseen luetellut kaupungit. Tähän kuntaryhmään kuuluu selvästi eniten tuensaajia, runsaat 40 %. Asumismenoina on kuntaryhmässä hyväksyttävät enimmäisasumismenot uusissa asunnoissa (taulukko 3).

Taulukko 3: Yleisen asumistuen enimmäisasumismenot uusissa asunnoissa vuonna 2004, €/kk.

Kuntaryhmä	Ruokakunnan koko					
	1	2	3	4	5	6
1=Helsinki	385,17	576,27	744,59	863,1	1006,95	1102,85
2=Muu pääkaupunkiseutu	354,09	528,39	679,91	787,50	918,75	1 006,25
3=Eräät kaupungit	324,86	478,23	612,92	708,30	826,35	905,05
4=Muu maa	293,78	430,35	547,47	632,70	738,15	808,45

³ Kokoaikatyössä olevien laskennallinen säännöllisen työajan keskipalkka vuoden 2003 viimeisellä neljänneksellä oli 2314 €/kk (Tilastokeskus). Arvioidulla ansiotasoindeksillä (3,4 %) tarkistettuna saadaan vuoden 2004 keskipalkaksi (ilman ylityölisii, lomarahoja ym.) noin 2400 €/kk.

Päivähoitomaksu on laskettu olettaen lapsen olevan kunnallisessa kokopäivähoidossa 11 kuukautta vuodessa.

Toimeentulotuki on otettu huomioon viimesijaisena tukimuotona laskettaessa kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja. Laskennallinen toimeentulotuen määrä kuukaudessa saadaan vähentämällä toimeentulotuessa hyväksytyistä menoista vastaavat tulot. Toimeentulotukimenoihin sisältyvät a) laskennallinen perusosa, jolla korvataan perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat välttämättömät menot sekä asumisen omavastuu, b) kunnassa hyväksyttävät asumismenot ja c) ns. lisäosalla katettavat päivähoitomenot. Tulot muodostuvat verojen ja veronluonteisten maksujen jälkeisistä nettotuloista, asumistuesta, lapsilisästä ja (yksinhuoltajilla) elatustuesta. Kuntien hyväksymät asumismenot on laskelmissa oletettu pääosin samoiksi kuin asumistuen enimmäisasumismenot kolmannessa kuntaryhmässä. Toimeentulotuen perusosa on valittu toisen kalleusluokan mukaan.

Taulukko 4: Toimeentulotukilaskelman menot ja tulot.

Menot	Tulot
+ perusosa	+ verotuksen jälkeiset nettotulot
+ hyväksyttävät asumismenot	+ asumistuki
- asumisen omavastuu (7 %)	+ lapsilisä
- päivähoitomaksut	+ elatustuki
Menot yhteensä	Tulot yhteensä

Toimeentulotuen kustannusten jako valtion ja kuntien kesken on arvioitu sen mukaan, mikä on (laskennallinen) valtionosuus sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksista. Vuonna 2004 tämä osuus on 31,82 %, joten kunnat maksavat toimeentulotuen kustannuksista arviolta 68,18 %.

Etuudet on laskettu erikseen työttömänä ja työssä oltaessa, minkä jälkeen on summattu vuoden aikana yhteensä saadut palkat ja etuudet.

Käytettävissä olevilla tuloilla tarkoitetaan tässä yhteydessä palkkatulojen ja työmarkkinatuen yhteismäärää, josta on vähennetty välittömät verot, veronluonteiset maksut ja kunnalliset päivähoitomaksut sekä lisätty verovapaina tulonsiirtoina yleinen asumistuki, lapsilisä, elatustuki ja toimeentulotuki. Käytettävissä olevista tuloista maksetaan vielä kulutukseen liittyvät välilliset verot.

Välillisten verojen osuus on arvioitu kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen mukaan siten, että 95 % niistä kohdistuu kulutukseen (säästämisaste 5 %). Tästä

verollisesta kulutuksesta arvonlisäveron ja muiden välillisten verojen osuus on arviolta 20 %⁴.

Laskentaoletusten vaikutus tuloksiin ilmenee ennen kaikkea silloin, jos asumiskustannukset ylittävät asumistuen enimmäisasumismenot ja jos kunta hyväksyy toimeentulotuen tarvetta arvioidessaan nämä korkeammat asumiskustannukset. Mikäli asumiskustannukset hyväksytään laskelmissa esitetyn suuruisina, mutta asunto on vanha tai pieni, asumistuki voi tulla kompensoiduksi toimeentulotukena. Jos taas kunta hyväksyy esim. paikkakunnan korkean vuokratason perusteella laskennassa käytettyjä korkeammat asumiskustannukset, toimeentulotuen määrä voi lisääntyä ilman asumistuen muutosta. Mainituissa tapauksissa toimeentulotuen saannin edellytyksenä yleensä on, että tuen tarvetta on alun perinkin ollut. Molemmat tilanteet ovat realistisia etenkin pääkaupunkiseudulla. Laskelmissa on tarkasteltu joiltakin osin myös tällaisia vaihtoehtoja.

Laskelmat on tehty Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ja valtiovarainministeriön yhteisellä TUJA-mikrosimulointimallilla. Verot, etuudet ja maksut on laskettu vuoden 2004 lainsäädännön mukaisesti.

⁴ Samansuuntaisia arvioita on esittänyt mm. Kurjenoja (2002) ja Viitamäki (2000). Tilastokeskuksen (Kari Ritvanen) mukaan yksityisen kulutuksen painotettu keskimääräinen alv-verokanta on ollut 19,3 % vuonna 2001. Tämä verokanta on laskettu verottomasta kulutuksesta.

3 Vertailulaskelmat

Työmarkkinatuelta yksityiselle sektorille työllistymisestä aiheutuvia vaikutuksia tarkastellaan aluksi yksin asuvan osalta (taulukko 5). Työttömän oletetaan työllistyvän kokoaikaiseen työhön 12 kuukaudeksi 1680 euron kuukausipalkalla, mikä vastaa 70 % keskipalkasta.

Taulukko 5: Yksin asuvan tulot, verot ja maksut vuonna 2004, euroa. Työmarkkinatuelta kokoaikatyöhön (12 kk). Yksityinen työnantaja, palkka 1680 €/kk.

	Työtön 12 kk	Työssä 12 kk	Verojen ja maksujen muutokset/v			
			Valtio	Kunta	Kirkko	Sovat
Palkka/kk	0	1 680				
Palkka/v	0	21 000				
Työnantajan sova-maksut, yksityinen	0	4 988				4 988
Työmarkkinatuki/v	5 975	0	5 975			
Veronalaiset tulot/v	5 975	21 000				
Valtion tulovero	0	1 045	1 045			
Kunnallisvero	973	2 897		1 924		
Kirkollisvero	70	209			139	
Sairausvakuutusmaksu	81	241				160
Palkansaajan eläkevak. maksu	0	966				966
Palkansaajan työttömyysvak. maksu	0	53				53
Tuloverot yhteensä	1 124	4 392				
Kaikki tuloverot ml. maksut	1 124	5 410				
Asumistuki/v	3 119	0	3 119			
Lapsilisä/v	0	0				
Elatustuki/v	0	0				
Päivähoitomaksu/v	0	0		0		
Toimeentulotuki/v	0	0	0	0		
Kotital. käyt. olevat tulot/v	7 970	15 590				
Kotital. käyt. olevat tulot/kk	664	1 299				
Tuloverojen (ml. maksut) jälkeiset tulot/v	4 852	15 590				
Välilliset verot/v	1 514	2 962	1 448			
Nettohyöty yhteensä ja veronsaajittain/v		19 816	11 587	1 924	139	6 167
Osuus nettohyödystä veronsaajittain, %			58,5	9,7	0,7	31,1
Työvoimakustannukset/v		25 988				
Nettohyöty työvoimakustannuksista, %		76,3	44,6	7,4	0,5	23,7

Työllistymisestä syntyy valtiolle hyötyä työmarkkinatuen vähentymisenä vuodessa 5975 €, tuloverojen lisäyksenä 1045 €, asumistukimenojen säästönä 3119 € ja välillisten verojen lisäyksenä 1448 €. Kunnallisverot lisääntyvät 1924 € ja kirkollisverot 139 €. Aiemmin määritellyille muille julkisyhteisöille kuin valtiolle, kunnille ja seurakunnille, eli sosiaalivakuutusta hoitaville instituutioille (tässä sova-laitokset tai ”Sovat”) tuloutuu työnantajan sosiaalivakuutusmaksua 4988 € sekä vakuutetun sairausvakuutusmaksua 160 €, työeläkemaksua 966 € ja työttömyysvakuutusmaksua 53 €. Nettomääräisesti valtion säästö ja verotulojen lisäys on yhteensä 11587 €, vastaava kuntien nettohyöty 1924 €, seurakuntien (kirkon) 139 € ja sova-laitosten 6167 €. Koko julkisen sektorin nettohyöty on 19816 €, josta valtion osuus on 58,5 %, sosiaalivakuutuslaitosten osuus 31,1 %, kuntien osuus 9,7 % ja seurakuntien alle prosentti.

Valtion merkittävä hyöty työllistymisestä johtuu ennen kaikkea työmarkkinatukimenojen vähenemisestä, joiden säästö on lähes kaksinkertainen asumistuen säästöön ja yli kaksinkertainen verotulojen lisäykseen verrattuna. Koko julkisen sektorin hyöty on kolme neljäsosaa työllistyvän henkilön työvoimakustannuksista (76,3 %).

Käytetyillä laskentaoletuksilla työmarkkinatukea saavalla työttömällä ei ole tarvetta turvautua toimeentulotukeen. Työttömyys ja asumiskustannukset ovat kuitenkin todellisuudessa tärkeimmät yksittäiset syyt toimeentulotuen tarpeeseen. Toisaalta yksin asuvien osuus tuensaajista on huomattavan suuri. Jos edellä kuvatussa tapauksessa asunto olisi vanha tai pieni (mutta asumiskustannukset samat), asumistuki olisi pienempi ja se kompensoitaisiin toimeentulotuella. Jos taas kunnan hyväksymät asumiskustannukset olisivat korkeasta vuokratasosta johtuen taulukossa esitettyä suuremmat, toimeentulotuki lisääntyisi ilman vaikutusta asumistukeen. Ensimmäisessä kalleusluokassa toimeentulotuen perusosa on lisäksi suurempi kuin toisessa kalleusluokassa.

Edellä kuvattua pääkaupunkiseudulla tavanomaista tilannetta voidaan havainnollistaa pienentämällä asumistukea 10 %:lla (312 €/v) ja korottamalla asumismenoja 10 %:lla (384 €/v) sekä korottamalla toimeentulotuen perusosaa ensimmäistä kalleusluokkaa vastaavaksi (192 €/v). Nämä lisäävät toimeentulotukea yhteensä 888 €, josta valtion ja kunnan osuuksiksi tulevat 337 € ja 551 € (taulukko 6). Työttömän käytettävissä olevat tulot (aiemmin esitetyllä tavalla laskettuna) lisääntyvät tällöin 576 €.

Edelliseen tapaukseen verrattuna valtio hyötyy asumistuen poistumisesta 312 € vähemmän (3119 € - 2807 €), mutta hyötyy samalla myös toimeentulotuen poistumisesta 337 €. Siten valtion nettohyöty yksin asuvan työllistymisestä on lähes sama riippumatta siitä asuuko työtön pääkaupunkiseudulla vai muualla Suomessa. Kunnan nettohyöty sen sijaan on ensiksi mainitussa tapauksessa 551 € suurempi työttömälle maksettavien toimeentulotukimenojen johdosta.

Keskeistä edellä kuvatuissa vertailutilanteissa on, että työmarkkinatuella olevan henkilön työllistymisestä valtiolle ja kunnille aiheutuvat nettohyödyt eivät merkittävästi muutu työttömän asuinolosuhteiden ja asuinpaikkakunnan mukaan, ts. sen perusteella saako työtön toimeentulotukea vai ei. Kaikissa tapauksissa hyöty valtiolle muodostuu merkittävästi suuremmaksi kuin kunnalle.

Taulukko 6: Yksin asuvan tulot, verot ja maksut vuonna 2004, euroa. Työmarkkinatuella kokoaikatyöhön (12 kk). Vanha tai pieni asunto pääkaupunkiseudulla. Yksityinen työnantaja, palkka 1680 €/kk.

	Työtön	Työssä	Verojen ja maksujen muutokset/v			
	12 kk	12 kk	Valtio	Kunta	Kirkko	Sovat
Palkka/kk	0	1 680				
Palkka/v	0	21 000				
Työnantajan sova-maksut, yksityinen	0	4 988				4 988
Työmarkkinatuki/v	5 975	0	5 975			
Veronalaiset tulot/v	5 975	21 000				
Valtion tulovero	0	1 045	1 045			
Kunnallisvero	973	2 897		1 924		
Kirkollisvero	70	209			139	
Sairausvakuutusmaksu	81	241				160
Palkansaajan eläkevak. maksu	0	966				966
Palkansaajan työttömyysvak. maksu	0	53				53
Tuloverot yhteensä	1 124	4 392				
Kaikki tuloverot ml. maksut	1 124	5 410				
Asumistuki/v	2 807	0	2 807			
Lapsilisä/v	0	0				
Elatustuki/v	0	0				
Päivähoitomaksu/v	0	0		0		
Toimeentulotuki/v	888	0	337	551		
Kotital. käyt. olevat tulot/v	8 546	15 590				
Kotital. käyt. olevat tulot/kk	664	1 299				
Tuloverojen (ml. maksut) jälkeiset tulot/v	4 852	15 590				
Välilliset verot/v	1 624	2 962	1 338			
Nettohyöty yhteensä ja veronsaajittain/v		20 283	11 503	2 475	139	6 167
Osuus nettohyödystä veronsaajittain, %			56,7	12,2	0,7	30,4
Työvoimakustannukset/v		25 988				
Nettohyöty työvoimakustannuksista, %		78,0	44,3	9,5	0,5	23,7

Edellä on tarkasteltu tilanteita, joissa henkilö on joko työttömänä tai kokoaikatyössä 12 kuukautta kalenterivuoden aikana. Jos työtön työllistyy tätä lyhyemmäksi ajaksi (3, 6 tai 9 kuukaudeksi) julkisen sektorin kokonaishyödyt pienenevät (liitteet 1, 2 ja 3). Tällöin menosäästöt pienenevät ja verotuotot vähenevät. Eri veronsaajien suhteelliset hyödyt pysyvät kuitenkin lähes samoina.

Jos työllistyvän palkka on taulukossa 5 esitettyä pienempi (1200 €/kk), julkisen sektorin hyöty pienenee verotulojen vähentyessä (liite 4). Mikäli valtio palkkaa tällaisen työttömän kyseisellä palkalla, työvoimakustannuksista palautuu noin puolet (54,3 %) menojen säästöinä ja verotulojen lisäyksiä. Todellisuudessa valtion työvoimakustannukset ovat hieman taulukossa esitettyä suuremmat (19328 €) korkeampien sosiaalivakuutusmaksujen johdosta, ja työvoimakustannuksista palautuu 52,1 % (19328 € /10071 €). Verrattaessa liitteessä 4 kuvattua tilannetta siihen, jossa henkilö on työssä 9 kuukautta korkeammalla palkalla (liite 1) havaitaan, että julkisen sektorin hyöty on suurempi, vaikka veronalainen tulo on pienempi (15000 € vs. 17244 €). Tämä johtuu siitä, että koko vuoden ansiotyössä olevan työmarkkinatuen ja asumistuen säästöt muodostuvat merkit-

tävimmiksi kuin verotulojen lisäys. Jos koko vuodeksi työllistyvälle maksetaan keskipalkkaa (2400 €/kk), julkisen sektorin hyöty lisääntyy suurempien verotulojen johdosta (ks. taulukko 5 ja liite 5).

Tuloksia voidaan tarkastella myös toisella tavalla. Jos esimerkiksi liitteessä 4 kuvattu yksin asuva pienituloisen henkilö (palkka 1200 €/kk) joutuu työttömäksi yksityiseltä sektorilta ja saa työmarkkinatukea, kunnan menetykset em. laskenta-perustein ovat vuodessa 852 €. Valtio sen sijaan menettää 10071 €. Jos sen sijaan kunta irtisanoo tällaisen palveluksessaan olevan pienituloisen henkilön, se säästää työvoimakustannuksina 19552 € (sova-maksut hieman suuremmat kuin yksityisellä työnantajalla). Kunnan välitön kokonaissäästö, 18700 €/v, saadaan tällöin vähentämällä säästyneistä työvoimakustannuksista pienentyneet verotulot (19522 € - 852 €). Valtio kantaa siten suurelta osin kunnan palveluksessa olevien pienituloisten työntekijöiden irtisanomisista aiheutuvat kustannukset.

Taulukko 7: Puolisoiden tulot, verot ja maksut vuonna 2004, euroa. Toinen puoliso työmarkkinatuella kokoaikatyöhön (12 kk), palkka 1680 €/kk. Toinen puoliso edelleen työssä, palkka 1680 €/kk. Yksityinen työnantaja. Perheessä 1 lapsi, joka kunnallisessa päivähoidossa.

	Työtön 12 kk	Työssä 12 kk	Verojen ja maksujen muutokset/v			
			Valtio	Kunta	Kirkko	Sovat
Palkka/kk	1 680	3 360				
Palkka/v	21 000	42 000				
Työnantajan sova-maksut, yksityinen	4 988	9 976				4 988
Työmarkkinatuki/v	5 859	0	5 859			
Veronalaiset tulot/v	26 859	42 000				
Valtion tulovero	1 045	2 090	1 045			
Kunnallisvero	3 844	5 794		1 949		
Kirkollisvero	277	418			141	
Sairausvakuutusmaksu	320	482				162
Palkansaajan eläkevak. maksu	966	1 932				966
Palkansaajan työttömyysvak. maksu	53	105				53
Tuloverot yhteensä	5 487	8 784				
Kaikki tuloverot ml. maksut	6 505	10 821				
Asumistuki/v	0	0	0			
Lapsilisä/v	1 200	1 200				
Elatustuki/v	0	0				
Päivähoitomaksu/v	0	2 200		2 200		
Toimeentulotuki/v	0	0	0	0		
Kotital. käyt. olevat tulot/v	21 554	30 179				
Kotital. käyt. olevat tulot/kk	1 796	2 515				
Tuloverojen (ml. maksut) jälkeiset tulot/v	0	31 179				
Välilliset verot/v	4 095	5 734	1 639			
Nettohyöty yhteensä ja veronsaajittain/v		19 002	8 543	4 149	141	6 169
Osuus nettohyödyistä veronsaajittain, %			45,0	21,8	0,7	32,5
Työvoimakustannukset/v		51 976				
Nettohyöty työvoimakustannuksista, %		36,6	16,4	8,0	0,3	11,9

Mikäli lapsiperheissä puolisoista toinen siirtyy työmarkkinatueltä ansiotyöhön toisen ollessa ansiotyössä, työmarkkinatuen säästö sekä vero- ja maksutulojen muutokset ovat pääosin samanlaiset. Asumistuesta ei kuitenkaan muodostu säästöä, koska sitä ei aiemminkaan maksettu (taulukko 7).

Kokonaishyöty työllistymisestä muodostuu tässä tapauksessa pienemmäksi ja valtion osuus siitä alenee. Jos kunta joutuu järjestämään myös päivähoitopaikan, toisen puolison työllistyminen pienipalkkaiseen työhön yksityiselle sektorille muodostuu kunnalle taloudellisesti epäedulliseksi (laskettuna keskimääräisillä päivähoitokustannuksilla).

Mikäli kahden aikuisen lapsettomassa perheessä molemmat puoliset ovat olleet työttömänä työmarkkinatuella ja toinen työllistyy pienipalkkaiseen työhön (1680 €/kk), työmarkkinatuen säästö on suuri, koska tarveharkinta pienentää työttömänä edelleen olevan puolison työmarkkinatukea (liite 6). Myös asumistuen säästö on suuri, koska työllistymisen seurauksena tuki lakkaa. Valtion osuus kokonaishyödystä on tällöin yli 60 %.

Sellaisia laskelmia, joissa ansiotyössä olevan puolison tulot ovat edellä esitettyjä mainittavasti suuremmat, ei ole tehty. Tällöin tarveharkinnan seurauksena työttömälle puolisolle ei enää makseta työmarkkinatukea.

Yhden alle kouluikäisen lapsen yksinhuoltajan työllistyessä valtio hyötyy yksin asuvaan verrattuna, koska työmarkkinatuen ja asumismenojen säästöt ovat huomattavat (liite 7). Kunnalle työllistymisen vaikutukset ovat tässäkin tapauksessa negatiiviset, mikäli päivähoitokustannukset lasketaan mukaan.

4 Yhteenveto

Kun työtön työmarkkinatukea saava henkilö työllistyy yksityiselle sektorille, välittömät taloudelliset vaikutukset valtiolle, kunnille ja muille julkisyhteisöille muodostuvat työmarkkinatuen, asumistuen ja toimeentulotuen menojen vähentymisestä sekä verotulojen ja veronluonteisten maksujen lisääntymisestä. Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen noustessa myös yksityinen kulutus, ja siten valtion välilliset verotuotot, lisääntyvät. Työllistymisestä voi aiheutua kuitenkin myös kustannuksia, jos kunta joutuu lisäämään päivähoitopalveluja pienten lasten vanhempia työllistyessä.

Valtion ja kuntien hyödyt työllistymisestä poikkeavat huomattavasti toisistaan. Valtion maksaman työmarkkinatuen ja asumistuen säästöt ovat selvästi verotulojen lisäystä merkittävämpiä. Toisaalta valtion tuloverojen ja välillisten verojen lisäys on suurempi kuin kunnallisveron lisäys. Kokonaisvaikutus on euromääräisesti sitä pienempi mitä lyhyemmäksi ajaksi henkilö työllistyy. Hyödyt vaihtelevat jonkin verran myös työllistyvän perhetaustan mukaan.

Työllistymisen seurauksena valtion osuus julkisyhteisöjen kokonaishyödyistä on yleensä 50-60 prosenttia ja kuntien osuus 8-12 prosenttia. Kuntien hyöty on erityisen vähäinen silloin, kun kyseessä on yksin asuva pienituloinen henkilö tai kotitalous, jonka lapselle on samalla järjestettävä päivähoitopaikka. Välittömät taloudelliset vaikutukset henkilön työllistymisestä saattavat muodostua kunnalle jopa negatiiviseksi.

Selvityksen tuloksia on arvioitu siten että työtön työllistyy työmarkkinatuella. Tuloksia voidaan tulkita myös toisin päin, eli henkilö joutuu työttömäksi ja saa työmarkkinatukea. Jos henkilö jää työttömäksi yksityiseltä sektorilta, ”maksomieheksi” joutuu, työntekijän ohessa, ennen kaikkea valtio. Kunnan välittömät taloudelliset menetykset ovat suhteellisen vähäiset. Tilanne korostuu, jos tarkastellaan kuntaa työnantajana. Kunnallisveron lisäys ja toimeentulotuen säästö ovat vähäisiä työvoimakustannuksiin verrattuna. Toisin sanoen, kun kunnat tehostavat toimintaansa vaikeassa taloudellisessa tilanteessaan, omien pienipalkkaisten työntekijöiden irtisanominen on niille taloudellisesti edullinen vaihtoehto. Toisaalta valtion työllistäessä tällaisen työttömän huomattava osa työvoimakustannuksista, 40-50 prosenttia, palautuu takaisin työmarkkinatuen ja asumistuen säästöinä sekä verotulojen lisäyksenä.

Työmarkkinatuella olevan henkilön työllistyminen jatkuvaan kokoaikatyöhön on julkiselle sektorille yleensä edullisempaa kuin työllistyminen lyhyeksi aikaa, vaikka maksettava vuosipalkka olisi sama. Toisin sanoen, on edullisempaa työllistää pienipalkkainen pysyvään työhön kuin suuripalkkainen lyhyeksi aikaa. Tämä johtuu siitä, että työmarkkinatukimenot säästyvät koko vuodelta, asumis-

tuki alenee selvästi eikä pienipalkkaiselle työntekijälle yleensä makseta toimeentulotukea.

Työttömyydestä on muodostunut paitsi henkilökohtainen tragedia työttömille itselleen myös yhteiskunnalle vaikea rakenteellinen ongelma. Ongelmat kärjistyvät edelleen pitkään työmarkkinatuen varassa olevien työttömien kohdalla. Pohdittaessa ratkaisuehdotuksia näiden henkilöiden työmarkkina-aseman parantamiseksi on samalla arvioitava, ketkä maksavat työttömyydestä aiheutuvat kustannukset ja keitä kannustetaan työllistämään. Nykyisin vähimmäisturvan varassa elävien etuuksista pääosan maksaa valtio. Useiden etuuksien osalta tämä voi olla perusteltua, mutta järjestelmä ei toimi tarkoituksenmukaisella tavalla työttömien kohdalla. Kaikilla työnantajilla tulee olla selkeät taloudelliset kannustimet työllistämiseen.

Kuinka työttömyyden kustannuksia ja työllistämisen kannustimia valtion ja kuntien kesken sitten voidaan tasoittaa? Ainoa vaihtoehto tuntuisi olevan työmarkkinatuen rahoituksen siirtäminen, kokonaan tai osittain, kunnille ja kompensoida se valtionosuuksilla muuttamalla. Valtionosuuksien muuttaminen yksittäisenä toimenpiteenä ei kuitenkaan vaikuta lainkaan työllistymisen kannustimiin. Rahoitusvaihtoehtojen tarkastelussa on arvioitava lisäksi niiden vaikutukset muuhun toimeentuloturvaan. Järjestelyn tulee tukea myös kuntien harjoittaman aktiivisen työvoimapolitiikan tavoitteita.

Tämän selvityksen lähtökohtana on ollut arvioida työmarkkinatuella olevista työttömistä aiheutuvia välittömiä taloudellisia vaikutuksia valtiolle ja kunnille. Laskelmissa on otettu huomioon verot, maksut ja keskeiset kotitalouksille maksettavat etuudet. Siinä ei ole kuitenkaan arvioitu esim. työllistymisestä kunnan elinkeinoelämälle aiheutuvia välillisiä vaikutuksia kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen lisääntyessä. Myöskään ei ole otettu kattavasti huomioon kunnan palvelujen tarpeen mahdollisia muutoksia. Lisäksi työttömyyden sivuvaikutuksina tulevien erilaisten sosiaalipoliittisten toimenpiteiden kustannukset koituvat pääosin viime kädessä kuntien maksettavaksi.

Lähteet:

Kansaneläkelaitoksen tilastollinen vuosikirja 2001: Kansaneläkelaitoksen julkaisuja T1:37. Helsinki 2002.

Kurjenoja, J: ”Työn verotuksen kehittämisen taloudellisista lähtökohdista”, Verotietoa 29/2002. Veronmaksajain Keskusliitto. Helsinki 2002.

Ritvanen, K: ”Vuoden 2001 painotetun keskimääräisen arvonlisäkannan laskenta” (julkaisematon). Helsinki 2003.

Viitamäki, H: Työmarkkinoiden verokiila vuosina 1990-2000. Valtion taloudellinen Tutkimuskeskus. VATT-muistioita 49. Helsinki 2000.

LIITE 1.

Taulukko 8: Yksin asuvan tulot, verot ja maksut vuonna 2004, euroa. Työmarkkinatueltta kokoaikatyöhön (9 kk). Yksityinen työnantaja, palkka 1680 €/kk.

	Työtön	Työssä	Verojen ja maksujen muutokset/v			
	12 kk	9 kk	Valtio	Kunta	Kirkko	Sovat
Palkka/kk	0	1 680				
Palkka/v	0	15 750				
Työnantajan sova-maksut, yksityinen	0	3 741				3 741
Työmarkkinatuki/v	5 975	1 494	4 481			
Veronalaiset tulot/v	5 975	17 244				
Valtion tulovero	0	520	520			
Kunnallisvero	973	2 238		1 266		
Kirkollisvero	70	161			91	
Sairausvakuutusmaksu	81	186				105
Palkansaajan eläkevak. maksu	0	725				725
Palkansaajan työttömyysvak. maksu	0	39				39
Tuloverot yhteensä	1 124	3 106				
Kaikki tuloverot ml. maksut	1 124	3 870				
Asumistuki/v	3 119	780	2 339			
Lapsilisä/v	0	0				
Elatustuki/v	0	0				
Päivähoitomaksu/v	0	0		0		
Toimeentulotuki/v	0	0	0	0		
Kotital. käyt. olevat tulot/v	7 970	14 154				
Kotital. käyt. olevat tulot/kk	664	1 179				
Tuloverojen (ml. maksut) jälkeiset tulot/v	4 852	13 374				
Välilliset verot/v	1 514	2 689	1 175			
Nettohyöty yhteensä ja veronsaajittain/v		14 483	8 515	1 266	91	4 610
Osuus nettohyödystä veronsaajittain, %			58,8	8,7	0,6	31,8
Työvoimakustannukset/v		19 491				
Nettohyöty työvoimakustannuksista, %		74,3	43,7	6,5	0,5	23,7

LIITE 2

Taulukko 9: Yksin asuvan tulot verot ja maksut vuonna 2004, euroa. Työmarkkinatuetta kokoaikatyöhön (6 kk). Yksityinen työnantaja, palkka 1680 €/kk.

	Työtön	Työssä	Verojen ja maksujen muutokset/v			
	12 kk	6 kk	Valtio	Kunta	Kirkko	Sovat
Palkka/kk	0	1 680				
Palkka/v	0	10 500				
Työnantajan sova-maksut, yksityinen	0	2 494				2 494
Työmarkkinatuki/v	5 975	2 988	2 988			
Veronalaiset tulot/v	5 975	13 488				
Valtion tulovero	0	80	80			
Kunnallisvero	973	1 692		719		
Kirkollisvero	70	122			52	
Sairausvakuutusmaksu	81	141				60
Palkansaajan eläkevak. maksu	0	483				483
Palkansaajan työttömyysvak. maksu	0	26				26
Tuloverot yhteensä	1 124	2 035				
Kaikki tuloverot ml. maksut	1 124	2 544				
Asumistuki/v	3 119	1 559	1 559			
Lapsilisä/v	0	0				
Elatustuki/v	0	0				
Päivähoitomaksu/v	0	0		0		
Toimeentulotuki/v	0	0	0	0		
Kotital. käyt. olevat tulot/v	7 970	12 503				
Kotital. käyt. olevat tulot/kk	664	1 042				
Tuloverojen (ml. maksut) jälkeiset tulot/v	4 852	10 943				
Välilliset verot/v	1 514	2 376	861			
Nettohyöty yhteensä ja veronsaajittain/v		9 323	5 489	719	52	3 063
Osuus nettohyödyistä veronsaajittain, %			58,9	7,7	0,6	32,9
Työvoimakustannukset/v		12 994				
Nettohyöty työvoimakustannuksista, %		71,7	42,2	5,5	0,4	23,6

LIITE 3

Taulukko 10: Yksin asuvan tulot, verot ja maksut vuonna 2004, euroa. Työmarkkinatueltalta kokoaikatyöhön (3 kk). Yksityinen työnantaja, palkka 1680 €/kk.

	Työtön	Työssä	Verojen ja maksujen muutokset/v			
	12 kk	3 kk	Valtio	Kunta	Kirkko	Sovat
Palkka/kk	0	1 680				
Palkka/v	0	5 250				
Työnantajan sova-maksut, yksityinen	0	1 247				1 247
Työmarkkinatuki/v	5 975	4 481	1 494			
Veronalaiset tulot/v	5 975	9 731				
Valtion tulovero	0	0	0			
Kunnallisvero	973	1 316		344		
Kirkollisvero	70	95			25	
Sairausvakuutusmaksu	81	110				29
Palkansaajan eläkevak. maksu	0	242				242
Palkansaajan työttömyysvak. maksu	0	13				13
Tuloverot yhteensä	1 124	1 521				
Kaikki tuloverot ml. maksut	1 124	1 775				
Asumistuki/v	3 119	2 339	780			
Lapsilisä/v	0	0				
Elatustuki/v	0	0				
Päivähoitomaksu/v	0	0		0		
Toimeentulotuki/v	0	0	0	0		
Kotital. käyt. olevat tulot/v	7 970	10 295				
Kotital. käyt. olevat tulot/kk	664	858				
Tuloverojen (ml. maksut) jälkeiset tulot/v	4 852	7 956				
Välilliset verot/v	1 514	1 956	442			
Nettohyöty yhteensä ja veronsaajittain/v		4 614	2 715	344	25	1 530
Osuus nettohyödystä veronsaajittain, %			58,8	7,5	0,5	33,2
Työvoimakustannukset/v		6 497				
Nettohyöty työvoimakustannuksista, %		71,0	41,8	5,3	0,4	23,6

LIITE 4

Taulukko 11: Yksin asuvan tulot, verot ja maksut vuonna 2004, euroa. Työmarkkinatueltalta kokoaikatyöhön (12 kk). Yksityinen työnantaja, palkka 1200 €/kk.

	Työtön	Työssä	Verojen ja maksujen muutokset/v			
	12 kk	12 kk	Valtio	Kunta	Kirkko	Sovat
Palkka/kk	0	1 200				
Palkka/v	0	15 000				
Työnantajan sova-maksut, yksityinen	0	3 563				3 563
Työmarkkinatuki/v	5 975	0	5 975			
Veronalaiset tulot/v	5 975	15 000				
Valtion tulovero	0	223	223			
Kunnallisvero	973	1 824		852		
Kirkollisvero	70	132			61	
Sairausvakuutusmaksu	81	152				71
Palkansaajan eläkevak. maksu	0	690				690
Palkansaajan työttömyysvak. maksu	0	38				38
Tuloverot yhteensä	1 124	2 330				
Kaikki tuloverot ml. maksut	1 124	3 058				
Asumistuki/v	3 119	0	3 119			
Lapsilisä/v	0	0				
Elatustuki/v	0	0				
Päivähoitomaksu/v	0	0		0		
Toimeentulotuki/v	0	0	0	0		
Kotital. käyt. olevat tulot/v	7 970	11 942				
Kotital. käyt. olevat tulot/kk	664	995				
Tuloverojen (ml. maksut) jälkeiset tulot/v	4 852	11 942				
Välilliset verot/v	1 514	2 269	755			
Nettohyöty yhteensä ja veronsaajittain/v		15 346	10 071	852	61	4 361
Osuus nettohyödystä veronsaajittain, %			65,6	5,5	0,4	28,4
Työvoimakustannukset/v		18 563				
Nettohyöty työvoimakustannuksista, %		82,7	54,3	4,6	0,3	23,5

LIITE 5

Taulukko 12: Yksin asuvan tulot, verot ja maksut vuonna 2004, euroa. Työmarkkinatueltalta kokoaikatyöhön (12 kk). Yksityinen työnantaja, palkka 2400 €/kk.

	Työtön	Työssä	Verojen ja maksujen muutokset/v			
	12 kk	12 kk	Valtio	Kunta	Kirkko	Sovat
Palkka/kk	0	2 400				
Palkka/v	0	30 000				
Työnantajan sova-maksut, yksityinen	0	7 126				7 126
Työmarkkinatuki/v	5 975	0	5 975			
Veronalaiset tulot/v	5 975	30 000				
Valtion tulovero	0	2 793	2 793			
Kunnallisvero	973	4 506		3 533		
Kirkollisvero	70	325			255	
Sairausvakuutusmaksu	81	375				294
Palkansaajan eläkevak. maksu	0	1 380				1 380
Palkansaajan työttömyysvak. maksu	0	75				75
Tuloverot yhteensä	1 124	7 999				
Kaikki tuloverot ml. maksut	1 124	9 454				
Asumistuki/v	3 119	0	3 119			
Lapsilisä/v	0	0				
Elatustuki/v	0	0				
Päivähoitomaksu/v	0	0		0		
Toimeentulotuki/v	0	0	0	0		
Kotital. käyt. olevat tulot/v	7 970	20 546				
Kotital. käyt. olevat tulot/kk	664	1 712				
Tuloverojen (ml. maksut) jälkeiset tulot/v	4 852	20 546				
Välilliset verot/v	1 514	3 904	2 389			
Nettohyöty yhteensä ja veronsaajittain/v		26 939	14 277	3 533	255	8 875
Osuus nettohyödystä veronsaajittain, %			53,0	13,1	0,9	32,9
Työvoimakustannukset/v		37 126				
Nettohyöty työvoimakustannuksista, %		72,6	38,5	9,5	0,7	23,9

LIITE 6

Taulukko 13: Puolisoiden tulot, verot ja maksut vuonna 2004, euroa. Toinen puoliso työmarkkinatuella kokoaikatyöhön (12 kk), palkka 1680 €/kk. Toinen puoliso edelleen työmarkkinatuella. Yksityinen työnantaja. Ei lapsia.

	Työtön 12 kk	Työssä 12 kk	Verojen ja maksujen muutokset/v			
			Valtio	Kunta	Kirkko	Sovat
Palkka/kk	0	1 680				
Palkka/v	0	21 000				
Työnantajan sova-maksut, yksityinen	0	4 988				4 988
Työmarkkinatuki/v	11 951	4 089	7 861			
Veronalaiset tulot/v	11 951	25 089				
Valtion tulovero	0	1 045	1 045			
Kunnallisvero	1 945	3 461		1 516		
Kirkollisvero	140	250			109	
Sairausvakuutusmaksu	162	288				126
Palkansaajan eläkevak. maksu	0	966				966
Palkansaajan työttömyysvak. maksu	0	53				53
Tuloverot yhteensä	2 247	5 044				
Kaikki tuloverot ml. maksut	2 247	6 063				
Asumistuki/v	2 844	0	2 844			
Lapsilisä/v	0	0				
Elatustuki/v	0	0				
Päivähoitomaksu/v	0	0		0		
Toimeentulotuki/v	153	0	58	95		
Kotital. käyt. olevat tulot/v	12 700	19 027				
Kotital. käyt. olevat tulot/kk	1 058	1 586				
Tuloverojen (ml. maksut) jälkeiset tulot/v	9 703	19 027				
Väliilliset verot/v	2 413	3 615	1 202			
Nettohyöty yhteensä ja veronsaajittain/v		20 863	13 010	1 611	109	6 133
Osuus nettohyödyistä veronsaajittain, %			62,4	7,7	0,5	29,4
Työvoimakustannukset/v		25 988				
Nettohyöty työvoimakustannuksista, %		80,3	50,1	6,2	0,4	23,6

LIITE 7

Taulukko 14: Yksinhuoltajan tulot, verot ja maksut vuonna 2004, euroa. Työmarkkinatuetta kokoaikatyöhön (12 kk). Yksityinen työnantaja, palkka 1680 €/kk. 1 lapsi, joka kunnallisessa päivähoitossa.

	Työtön	Työssä	Verojen ja maksujen muutokset/v			
	12 kk	12 kk	Valtio	Kunta	Kirkko	Sovat
Palkka/kk	0	1 680				
Palkka/v	0	21 000				
Työnantajan sova-maksut, yksityinen	0	4 988				4 988
Työmarkkinatuki/v	7 108	0	7 108			
Veronalaiset tulot/v	7 108	21 000				
Valtion tulovero	0	1 045	1 045			
Kunnallisvero	1 218	2 897		1 679		
Kirkollisvero	88	209			121	
Sairausvakuutusmaksu	101	241				140
Palkansaajan eläkevak. maksu	0	966				966
Palkansaajan työttömyysvak. maksu	0	53				53
Tuloverot yhteensä	1 407	4 392				
Kaikki tuloverot ml. maksut	1 407	5 410				
Asumistuki/v	4 591	0	4 591			
Lapsilisä/v	1 639	1 639				
Elatustuki/v	1 418	1 418				
Päivähoitomaksu/v	0	1 202		1 202		
Toimeentulotuki/v	0	0	0	0		
Kotital. käyt. olevat tulot/v	13 349	17 445				
Kotital. käyt. olevat tulot/kk	1 112	1 454				
Tuloverojen (ml. maksut) jälkeiset tulot/v	5 701	15 590				
Välilliset verot/v	2 536	3 314	778			
Nettohyöty yhteensä ja veronsaajittain/v		22 671	13 522	2 881	121	6 146
Osuus nettohyödyistä veronsaajittain, %			59,6	12,7	0,5	27,1
Työvoimakustannukset/v		25 988				
Nettohyöty työvoimakustannuksista, %		87,2	52,0	11,1	0,5	23,7

VATT-MUISTIOITA / WORKING NOTES

1. Lehtinen Teemu: Suomen tuloverojärjestelmän efektiivinen rakenne ja sen poikkeaminen suhteellisuudesta. Helsinki 1991.
2. Mäki Tuomo & Tossavainen Pekka: Työmarkkinat vuosina 1990 - 1995. Helsinki 1991.
3. Salomäki Aino & Viitamäki Heikki & Virtanen Sari: Valtion tuki kotitalouksille: suorat tulonsiirrot ja verotuet 1968 - 1990. Helsinki 1991.
4. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen julkaisutoiminta. Helsinki 1991.
5. PM. VATT:n siirtyminen tulosohjaukseen sekä Henkilöstöpoliittisen työryhmän muistio. Helsinki 1991.
6. Multanen Vesa: Maksupolitiikan yleispiirteet OECD-maissa ja erityisesti Pohjoismaissa. Helsinki 1992.
7. Lehtinen Teemu: Nykyarvolaskelmat asuntorahaston uusiin lainoihin sisältyvän tuen arvioinnissa. Helsinki 1992.
8. Hirvonen Kirsi: Terveys- ja sosiaalipalvelujen markkinat: selvitys tietolähteiden nykytilasta. Helsinki 1993.
9. Sarho Risto: Vapaakuntakokeilun maksuihin liittyvät poikkeamishakemukset. Helsinki 1993.
10. VATT:n koulutuspoliittinen ohjelma. Koulutuspoliittisen työryhmän muistio. Helsinki 1993.
11. Säynätjoki Leena: Japanilaisen työelämän peruspiirteitä. Helsinki 1993.
12. Törmä – Vaittinen – Rutherford: Economic Effects of the Finnish Value- Added Tax Reform with Different Treatments of the Basic Production Deduction. Helsinki 1994.
13. Lehtinen – Niinivaara – Salomäki – Alajääskö: TUJA-käsikirja 1991. Tulonsiirtojen ja verotuksen jakaumavaikutusten laskentamalli. Helsinki 1994.
14. Oksanen Virve: Katsaus eräiden eurooppalaisten tutkimuslaitosten toimintaan. Helsinki 1995.
15. Oksanen Virve: Euroopan unionin tutkimuksen neljännen puiteohjelman sisältö, rahoitus ja hakumenettely. Helsinki 1995.
16. Freund Hannu: Työnteon kannustaminen ja sosiaaliturva - katsaus eräisiin uudistuksiin. Helsinki 1995.
17. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toiminnan kehittäminen. Helsinki 1995.
18. Virén Matti: Kotitalouksissa tehtävän työn verohyvitysjärjestelmien vaikutuksesta valtion talouteen. Helsinki 1997.
19. Rissanen Matti: Telakkatuesta Suomessa. Helsinki 1997.
20. Virén Matti: Finnish Experiences in the European Union - Suomen kokemuksia Euroopan unionissa. Helsinki 1997.
21. Östring Timo: Julkisten palvelujen yksikkökustannukset Pohjoismaissa (KRON). Helsinki 1997.

22. Hjerppe Reino: Asiantuntijakuuleminen valtioneuvoston talous- ja rahaliittoa käsittelevästä selonteosta eduskunnalle valtiovarainvaliokunnan verojaostolle. Helsinki 1997.
23. Holm Pasi – Romppanen Antti: Arvio "Toimivampiin työmarkkinoihin" -raportin (Skog-Räisänen) ehdotusten kansantaloudellisista vaikutuksista. Helsinki 1997.
24. Verojärjestelmän kautta annettava tuki. Helsinki 1997.
25. Lith Pekka: Miljarderna i den grå ekonomin – En rapport om omfattningen och formerna för Finlands dolda ekonomi. Helsinki 1997.
26. Tax Expenditures in Finland. Helsinki 1997.
27. Niskanen Esko: Arvio kirjasta "The Economics of Regulating Road Transport" (Erik Verhoef). Helsinki 1997.
28. Technical Annex of Project Afford PL97-2258. Helsinki 1997.
29. Bowers Claire: Europe Agreements: Trade between the European Union and the Central and East European Countries. Helsinki 1998.
30. Tossavainen Pekka: Panosverot ja toimialoittainen työllisyys. Helsinki 1998.
31. Hjerppe Reino: Lausuntoja valtioneuvoston EMU-tiedonannosta. Helsinki 1998.
32. Viitamäki Heikki: TUJA-mallin kehittäminen. Helsinki 1998.
33. Viitamäki Heikki: Työmarkkinoiden verokiila vuosina 1989-99. Helsinki 1998.
34. Holm Pasi – Mäkinen Mikko: EMU Buffering of the Unemployment Insurance System. Helsinki 1998.
35. Lang Markku: Euroopan unionin jäsenyyden vaikutus maatalojen kassavirtoihin vuonna 1995. Helsinki 1998.
36. Hjerppe Reino – Kemppe Heikki: Julkisen infrastruktuurin tuottavuus. Helsinki 1998.
37. Verojärjestelmän kautta annettava tuki. Helsinki 1998.
38. Tax Expenditures in Finland. Helsinki 1998.
39. Romppanen Antti: Suomen työeläkejärjestelmä kestää vertailun. Helsinki 1999.
40. Mäki Tuomo – Romppanen Antti: Nuoret työhön – varttuneet kouluun. Näkökohtia koulutuksen kehittämisestä. Helsinki 1999.
41. Niskanen Esko – Voipio Iikko B. (toim.): Seminar on Urban Economic Policy / Kaupunkipolitiikan seminaari 13.8.1998. Helsinki 1999.
42. Mäki Tuomo – Virén Matti: Käytännön kokemuksia finanssipolitiikan indikaattorien laskemisesta. Helsinki 1999.
43. Verojärjestelmän kautta annettava tuki. Helsinki 1999.
44. Tax Expenditures in Finland. Helsinki 1999.
45. Kröger Outi – Kärri Timo – Martikainen Minna – Voipio Iikko B.: Perusteellisuuden pääomahuolto 2000 – 2030. Esitutkimus. Helsinki 1999.
46. Viitamäki Heikki: Asumistuen budjetointia ja määräytymisperusteiden valmistelua koskeva selvitys. Helsinki 1999.
47. Junka Teuvo: Asuntojen hinnat vapaille markkinoilla. Helsinki 2000.

48. Kunta- ja aluetalouden seminaari 14.2.2000. Seminaarin alustukset. Helsinki 2000.
49. Viitamäki Heikki: Työmarkkinoiden verokiila vuosina 1990-2000. Helsinki 2000.
50. Valppu Pirkko: A Brief Overview of Working Conditions in the Care Sector. Helsinki 2000.
51. Hjerppe Reino: VATT-10 vuotta – tutkimustuloksia ja uusia visioita. Helsinki 2000.
52. Aronen Kauko – Järviö Maija-Liisa – Luoma Kalevi – Rätty Tarmo (toim.): Peruspalvelut 2000 seminaari 29.11.2000 Seminaarimuistio. Helsinki 2001.
53. Parkkinen Pekka: Työssä jaksaminen pitkällä aikavälillä. Helsinki 2001.
54. Lyytikäinen Teemu: Työn keskimääräisen efektiivisen veroasteen laskeminen OECD:n menetelmällä. Helsinki 2002.
55. Tukiainen Janne – Loikkanen Heikki A.: Kuudes pohjoismainen paikallisjulkistalouden konferenssi – yhteenveto. Helsinki 2002.
56. Aarnos Kari: Vihreät sertifikaatit, uusi tapa tukea sähköntuotantoa uusiutuvista energialähteistä. Helsinki 2002.
57. Kemppi Heikki: Suomen jätepoliittisten tavoitteiden mukaiset jätetutkimuksen tutkimuskokonaisuudet I. tutkimuskluusterit (Wasteprev-projekti). Liitteenä kirjallisuuskatsaus jätteiden synnyn ehkäisystä. Helsinki 2002.
58. Heikkilä Tuomo – Kilponen Juha – Santavirta Torsten (toim.): Suomen tiede- ja teknologiapolitiikan haasteet ja muuttuva toimintaympäristö. KNOGG-työpajaseminaarin yhteenveto, Innopoli 1.4.2003. Helsinki 2003.
59. Santavirta Torsten: Benchmarking the Competitiveness Strategies of Six Small European Countries: A Small Country Perspective. Helsinki 2003.
60. Antikainen Riikka – Siivonen Erkki: Julkisen sektorin verrokin periaatteet tiehankkeiden osalta. Helsinki 2003.
61. VATT:n palkkauskäsikirja. Helsinki 2003. (Sisäinen)
62. Honkatukia Juha – Kemppi Heikki – Rajala Rami: Energiaverotuksen ja päästökaupan vaikutus kilpailukykyyn. Helsinki 2003.
63. Mikrosimulointimallien välinen yhteistyö. Helsinki 2004.
64. Antikainen Riikka – Siivonen Erkki – Saltevo Anu – Salmela Vesa – Tolvanen Riku: Elinkaarimallitoteutuksen ja parhaan nykykäytännön vertailu. Helsinki 2004.